

העותרות: 1. עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל, ע"ר 580312247
2. קו לעובד, ע"ר 580175545
3. האגודה לזכויות האזרח בישראל, ע"ר 580011567

ע"י עוה"ד מיכל תגר ואחרים
מקו לעובד, נחלת בנימין 75, ת"ד 2319 תל אביב 61022
טל' נייד: 054-5600536; פקס: 03-5251215
דוא"ל: Michal.tadger@kavlaoved.org.il

וכן ע"י עוה"ד סאוסן זהר ואחרים
מעדאלה, המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
רחוב יפו 94, ת.ד. 8921, חיפה 31090
טל' : 04-9501610; נייד : 052-6399147; פקס : 04-9503140
דוא"ל : Sawsan@adalah.org

וכן ע"י עוה"ד עודד פלר ואחרים
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
נחלת בנימין 75, תל אביב 6515417
טל' : 03-5608185; נייד : 052-2547163; פקס : 03-5608165
דוא"ל : oded@acri.org.il

נ ג ד

המשיבים: 1. שרת המשפטים
2. היועץ המשפטי לממשלה
ע"י פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים

עיקרי טיעון מטעם העותרות

העותרות מתכבדות להגיש עיקרי טיעון מטעמן. כיוון שלאחר הגשת העתירה חלו התפתחויות רבות, לרבות תחילת יישומן של התקנות וצירוף נתונים בשני סבבים שונים, יבקשו העותרות לחדד את הטיעון בנקודות מסוימות בלבד. מעבר לכך העותרות יפנו לכתבי הטענות המפורטים שהגישו במסגרת ההליך וכן לטיעונים בעל פה שנטענו בדיונים שהתקיימו בהליך זה, ואלה מהווים חלק בלתי נפרד מטיעונן.

א) מבוא

1. בקצרה נזכיר: עניינה של עתירה זו בתקנה המחייבת רשם או שופט בית הדין לעבודה, להורות על הפקדת ערובה של תובע שאינו תושב ישראל ואינו אזרח אחת המדינות בעלת האמנה לפי תקנות לביצוע אמנת האג 1954 (סדר הדין האזרחי), התשכ"ט-1969, זולת אם הראה התובע ראשית ראייה להוכחת תביעתו, או הראה כי הנתבע יוכל להיפרע את הוצאותיו ממנו אם תידחה התביעה (להלן: "התקנה").

בכך מטילה התקנה נטל כספי וכלכלי כבד על קבוצת עובדים שהינה הקבוצה המוחלשת ביותר בשוק העבודה בישראל, ומכשילה ומגבילה את גישתם לבתי הדין לעבודה, שהם הסמכות הייחודית והבלעדית לדון בהפרת זכויותיהם בעבודה.

ב) ההליך עד למתן הצו על תנאי

2. ביום 8.5.2017 התקיים דיון ראשון בעתירה, בסיומו התבקשו הצדדים להציג נתונים אודות השלכות התקנה, משום טענת המשיבים לפיה התקנה מופעלת במידתיות, לעומת טענות העותרות כי העתירה הגבילה באופן דרמטי את הגישה לערכאות של עובדים שאינם תושבי ישראל.

3. ביום 23.7.2017 הגישו שני הצדדים נתונים, וביום 11.9.2017 התקיים דיון שני בעתירה. במסגרת הדיון התייחסו בית המשפט הנכבד והעותרות לנתונים ולמסקנות שחילצו מהם המשיבים. בין הצדדים היתה מחלוקת משמעותית הן ביחס לנתונים עצמם, הן ביחס למתודולוגיה שבחנה אותם, הן ביחס לניתוח הסטטיסטי של הנתונים. בין היתר, שאלה השופטת ברק-ארז את ב"כ המשיבים: "בהתייחס למה שאתם כותבים... האם עלייה מ-20 אחוז ל-37 זו עלייה זניחה או שזו עלייה דרמטית של כמעט פי שניים?" עוד שאל בית המשפט הנכבד, באותו דיון, את השאלה הבאה: "...בדרך כלל כשבאים לתקן משהו צריך לדעת מה הבעיה. אז הייתי רוצה לדעת ככל שמדברים על תשתית עובדתית, מה היתה התשתית העובדתית שהיתה בפני המדינה שגרמה לרצון שלה לתקן... לא במובן של תחושות. מה התשתית העובדתית שעל פיה התקבלו החלטות במשרד המשפטים?" בסיום הדיון, לאור המחלוקות המתודולוגיות, העובדתיות, והסטטיסטיות, החליט בית המשפט הנכבד, כי המשיבים יגישו הודעה מעדכנת בדבר הנתונים העובדתיים אודותיהם נסוב הדיון, ובנוסף יתייחסו לתשתית האמפירית שהיתה ברשות מתקין התקנות ערב התקנת התקנה.

4. המשיבים הגישו את הודעת עדכון מטעמם ביום 3.12.2017, תוך שקיבלו את המתודולוגיה של העותרות ביחס לאופן הבחינה. לעותרות ניתנה אפשרות להגיב להודעה עד יום 13.12.2017. לאחר שנתקבלו הערות בית המשפט הנכבד והעותרות אודות המתודולוגיה של איסוף הנתונים, הפכו הפערים בין הצדדים לזניחים יחסית (לזכות טענות העותרות), ונותרה במחלוקת המסקנה אודותיהם ואודות השלכותיהם על הזכויות החוקתיות לגישה לערכאות ולשוויון. סוגייה נוספת שהובאה שוב לפתחו של בית המשפט – שעלתה אף בעתירה – היא האם כלל הונחה בפני מתקין התקנות תשתית עובדתית, המצדיקה את הפגיעה בזכויות חוקתיות. התברר שאכן לא הונחו תשתית שכזו. לאחר הדיון ניתן צו על תנאי.

ג) השלכות התקנה בהתאם לנתונים על הפעלתה בשנה הראשונה לקיומה

5. כמצוין בהודעת העותרות מיום 13.12.2017, העותרות ערכו השוואה בין שתי תקופות זהות מכל הבחינות: השנה שחלפה מאז הותקנה התקנה – 1.9.2016 עד 30.8.2017 (להלן: "התקופה המאוחרת"); לעומת השנה שלפני התקנתה – 1.9.2015 עד 30.8.2016 (להלן: "התקופה המוקדמת"). הבסיס להשוואה צורף בשתי טבלאות להודעת העותרות מיום 13.12.2017, וסומן נספח א' ונספח ב'.

6. ואלה נתוני העותרת:

בתקופה המוקדמת התקבלו סה"כ 85 החלטות בעניין הפקדת ערובה על ידי תובעים שאינם מהמדינות עליהן חלה אמנת האג.

ב- 31 מהן – הוטלה ערובה (36% מהמקרים);

ב-54 לא הוטלה ערובה (64% מהמקרים);

סכום הערובה הכולל שהוטל: 68,500 ש"ח;

סכום הערובה הממוצע לעובד: 2,219 ש"ח.

בתקופה המאוחרת התקבלו 201 החלטות של בתי הדין האזוריים לעבודה בעניין הפקדת ערובה על ידי תובעים שאינם מהמדינות עליהן חלה אמנת האג.

ב-125 מתוכן הוטלה ערובה (62% מהמקרים);

ב-76 מקרים לא הוטלה ערובה (38% מהמקרים);

סכום הערובה הכולל בכל התיקים: 283,500 ש"ח;

סכום הערובה הממוצע: 2,268 ש"ח לכל עובד.

עוד עולה מנתוני העותרות, כי חלה נסיקה בשיעור המחיקה של תביעות עובדים שאינם אזרחי ישראל או תושביה עקב אי תשלום ערובה בתקופה שמאז התקנת הערובה. לפי בדיקת העותרות, נמחקו בשנה שלאחר התקנת התקנה לפחות 28 תביעות של עובדים שאינם אזרחי ישראל או תושביה אשר לא הפקידו ערובה ובשל כך בלבד נמחקה תביעתם (גם בעניין זה הנתונים הם רק על פי ההחלטות שפורסמו במאגר "נבו"; סביר כי מספר המחיקות עלה על כך). בתקופה המקבילה טרם התקנת התקנה – נמחקו 6 תביעות בלבד מסיבה זו. פירוט המחיקות בחלוקה לשתי התקופות צורף להודעת העותרות מיום 13.12.2017 וסומן נספח ג'. כך יוצא שמאז התקנת התקנה לפחות 28 עובדים ויתרו על תביעותיהם עקב אי היכולת לגייס את כספי הערובה. יצוין, כי לעותרות מידע אודות עובדים נוספים כאלה אשר החלטה בעניינם לא פורסמה ב"נבו", אולם לטובת הדיוק בהשוואה בין שתי התקופות, לא נכללו ברשימה. יוער אף, כי לאור תקופת הזמן הקצרה יחסית שחלפה מאז נתקבלו רוב ההחלטות בנושא הטלת ערובה, יש לשער כי קצב מחיקת התביעות יוסיף ויגדל, ככל שיתברר שעוד ועוד עובדים אינם מפקידים במועד את סכום הערובה שהוטל עליהם.

7. ממצאי העותרות מלמדים, אם כן, על אלה:

חלה עלייה של יותר מפי ארבעה במספר העובדים שאינם אזרחי ישראל או תושביה שחויבו בהפקדת ערובה לאחר התקנת התקנה;

עלו ביותר מ-70% סיכויי בקשת המעסיק להפקדת ערובה להתקבל, במקרים בהם העובד אינו אזרחי ישראל;

סכומי הערובה שנגבו מעובדים שאינם אזרחי ישראל זינקו בלמעלה מפי ארבעה.

קיימת עלייה של כמעט פי חמישה במספר מחיקת התביעות עקב אי הפקדת ערובה.

8. יוער עוד, כי מורגשת השפעתה של התקנה מושא העתירה גם בשלב התחלתי, שלפני הגשת תביעה לבית הדין לעבודה. בתמצית, עובדים רבים נרתעים מהגשת תביעה לבית הדין לעבודה, לאחר שהם שומעים שיידרשו, בסיכויים גבוהים, להפקיד אלפי שקלים בקופת בית הדין לעבודה עוד בטרם תתברר תביעתם. ככל שסכום ההפרות נמוך יותר, ומדובר לרוב בסכומי תביעה של אלפים בודדים של שקלים, וככל שהראיות בשלב ההתחלתי לתביעה פחות ברורות, כך נוטים עובדים רבים שלא להגיש כל תביעה, ולמעשה מוותרים הם על סעד מבתי הדין האזוריים לעבודה. אודות מגמה זו הגישו העותרות תצהיר בהודעת העדכון מיום 27.6.2017.

9. יצוין, כי גם על פי נתוני המשיבים, אותם הגישו לבית המשפט הנכבד לפי החלטתו בהודעת העדכון מיום 3.12.2017, חלה עלייה תלולה במספר המקרים בהם הוחלט, כי על עובד שאינו אזרח ישראל להפקיד ערובה (נפנה את בית המשפט הנכבד לנתוני המשיבים מיום 3.12.2017 ולתגובת העותרת על משמעותם הסטטיסטית מיום 13.12.2017).

10. אשר לענפים שעלו בהחלטות על הפקדת ערובה – רובם ככולם הם הענפים החלשים והמועדים ביותר לפורענות בשוק העבודה הישראלי. רוב ההחלטות נגעו לעובדים בחברות קבלן (כוח אדם וניקיון). נתח זהה היה לענף החקלאות, הידוע בשכר נמוך ובהפרה שיטתית של זכויות, ולא מעט החלטות ניתנו בענף הבניין. מדובר בענפים הנשענים על כוח אדם זר, עקב רתיעת עובדים ישראלים לעבוד בתנאי השכר, בתנאים הפיסיים ובתנאי בטיחות הידועים לשמצה בעבודות אלה. הכבדה קשה על זכות העובדים לערכאות קיימת ממילא באופן אינהרנטי בענפים אלה, בעיקר בענף החקלאות, שם שכיחה הנורמה של העסקת עובדים בלא חוזה, היתר העסקה, תיעוד ותלושי שכר. עניין זה משליך מאוד גם על יכולתם של העובדים בענף זה להביא את שנדרש בתקנה מושא עתירה זו – דהיינו, להמציא "ראשית ראיה" להעסקתם, טרם החל הדיון להתברר.

11. הנה כי כן, טענת העותרות להגבלה ולפגיעה בזכויות החוקתיות לגישה לערכאות ולשוויון הוכחה. הנתונים מצביעים על עלייה משמעותית מאוד הן בהחלטות המורות על הפקדת ערובה, הן בסיכויים הגבוהים יותר לקבלת בקשת המעסיק להטלת ערובה, הן בסכום הערובה המוטל והן במספר התביעות שנמחקו בעקבות אי הפקדת הערובה, וזאת נוסף לעובדים הנרתעים מלכתחילה מהגשת תביעות עקב החשש מפני הטלת הערובה. על כן, אין מנוס אלא לקבוע כי התקנות מושא העתירה פוגעות באופן בלתי מידתי בזכויות החוקתיות לגישה לערכאות ולשוויון, ובתוך כך בעובדים תושבי השטחים הכבושים, במהגרי עבודה ובמבקשי מקלט (הכל כפי שפורט בהרחבה בכתב העתירה וההפניות שם לעניין בג"ץ 8276/05 עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' שר הבטחון, פ"ד סב(1) 1 (2006), וראו במיוחד פסקה 23 לפסק הדין).

12. עוד יודגש, כי מחיקת התביעות לאחר שהוגשו בשל אי הפקדת הערובה כמתבקש בהחלטות בית הדין (עלייה של כמעט פי חמישה במחיקה), מהווה פגיעה קשה בזכות היסוד לגישה לערכאות – זכותם של תובעים לקבל סעד מן המערכת השיפוטית בגין הפגיעה בזכויותיהם. ראו בהקשר זה דבריה של השופטת (בדימי) פרוקצ'יה: "ברי, כי סילוקה על הסף של התביעה שקול לסגירת שערי בית המשפט בפני האפשרות לברר טענות..." (רע"א 993/06 מדינת ישראל נ' דיראני (פסק דין מיום 18.7.2011)). בעניין

ארשיד עמד בית המשפט הנכבד על החיוניות של הסרת כל חסם מפני תובע בפנייתו לבית המשפט, והדגיש כי "אך תהיה הדרך שתיבחר אשר תהיה, אין לחסום את הדרך לבית המשפט." (בג"ץ 1358/91 **ארשיד נ' שר המשטרה**, פ"ד מה(2) 747, 748 (1991)). בעניין **מנאע**, הדגיש השופט פוגלמן, כי משמעות הגישה לערכאות, היא גישה **אפקטיבית** ולא גישה גרידא ובלשונו: "אכן, לזכות הגישה לערכאות שיפוטיות, אשר הוכרה בשיטתנו כזכות בעלת מעמד חוקתי... קיימת חשיבות רבה, הנגזרת מן הצורך להבטיח, כי למי שסבור שהוא זכאי לסעד משפטי יתאפשר להביא את עניינו בפני בית המשפט, על מנת שזה יכריע בו. לא יתאפשר כן – לא יוכל אותו אדם לזכות בסעד בגין פגיעה בזכויותיו, וממילא לא תהיה משמעות **אפקטיבית לזכויות אלו**." (בג"ץ 6824/07 **מנאע נ' רשות המסים**, פ"ד סד(2) 749 (2010), פסקה 43 (ההדגשה אינה במקור)).

13. הגבלה או הכשלה של הגישה לערכאות הוכרה כפגיעה בזכות יסוד גם על ידי ערכאות במדינות אחרות. כך למשל בפסק הדין הבריטי שהובא על ידי העותרות במהלך הדיון שהתקיים ביום 11.9.2017, נדונה תקנה דומה לתקנה מושא עתירה זו, אשר דרשה תשלום אגרה בהגשת תביעה לבית הדין לענייני עבודה. על אף טענות המדינה שם שהאגרה נועדה למנוע הגשת תביעות סרק, וכי הפגיעה הנגרמת מהטלתה מתאזנת בשל מנגנון שמאפשר קבלת פטור מהאגרה, ומנגנון המאפשר לקבל החזר של האגרה בעת זכייה בתביעה, בית המשפט הבריטי פסק שהתקנה איננה חוקתית, בשל פגיעתה בזכות הגישה לערכאות (the right of access to justice). הפגיעה, כך נפסק, אינה מידתית, באופן העולה כדי חריגה מסמכות, בין היתר בשל השלכתה על מימוש זכויות יסוד אחרות (פסקאות 65, 98). קביעתו של בית המשפט הבריטי התבססה על מצב דברים דומה לשלנו. לפי הנתונים שהוצגו שם, השימוש במנגנון הפטור בפועל מהגשת האגרה היה מצומצם, וההשוואה בין התקופות שלפני ואחרי התקנת התקנה הראתה שהאגרה הובילה לירידה חדה בהגשת תובענות, במיוחד תובענות לסכומים נמוכים (פסקאות 39-44, 95). בנוסף נמצא, כי לא הוכח שההכבדה הזאת מובילה להגשת יותר תביעות "חזקות" ופחות תביעות "שקריות" והודגש שהזכות להישמע בבתי המשפט איננה שמורה רק למי שידוע לו מראש שיזכה (ראו: **R v. Lord** (Chancellor, [2017] UKSC 51, On appeal from: [2015] EWCA Civ 935).

14. כאמור, לצד הפגיעה בזכות החוקתית לגישה לערכאות של העובדים מושא העתירה, נפגעת גם זכותם לשוויון. העותרים מפנים בהקשר זה לסעיפים 40 עד 42 לכתב העתירה, שם הדגישו שהתקנה מאבחנת באופן לא רלוונטי בין עובדים שהם קבוצת שוויון אחת.

ד) היעדרה של תשתית עובדתית – אין כל "בעיה" שאותה התקנה אמורה לפתור

15. הנתונים שהציגו המשיבים לפי החלטת בית המשפט הנכבד, כבר בהודעתם מיום 3.12.2017 ולאחר מכן בכתב התשובה, מנסים לטשטש, ולא בהצלחה, את המסקנה החד משמעית הנובעת מהם: התקנת התקנה נעדרה כל תשתית אמפירית; לא היתה ולו עובדה אחת שהצדיקה את התקנת התקנה, ולא כל שכן – את הפגיעה שברור היה כי תיגרם בעטיה; ולא התקיימה כל תופעה של "תביעות סרק" בידי עובדים שאינם אזרחי ישראל. נפרט:

(א) המשיבים לא הצביעו – לא בהודעה בה נתבקשו להציג נתונים, ולא בכתב התשובה – ולו על **מקרה אחד ויחיד**, בו הושתו הוצאות על עובד שאינו אזרח או תושב ישראל, והנתבע לא הצליח לגבות את הוצאותיו;

(ב) המשיבים לא הצביעו **ולו על תביעה אחת שנמצא כי היא תביעת סרק לאחר הליך הוכחות**. כל שידעו להצביע עליו, הוא על סכומי פשרה נמוכים משמעותית ביחס לגובה התביעה – דבר שאין בו כדי להצביע על תביעת סרק ופגיעה בנתבע, וייתכן שההיפך הוא הנכון (וראו הסעיף הבא להלן).

(ג) המשיבים לא ידעו להצביע, ולא ערכו (לא טרם התקנת התקנה ולא בשום שלב לאחר מכך) **השוואה של גובה התביעה מול גובה הפשרה, בין עובדים שהם אזרחי ישראל ותושביה, לבין עובדים שאינם, ועליהם חלה התקנה, בענפים הרלוונטיים**. השוואה כזו, לטעמן של העותרות, נחוצה כדי ללמוד האמנם מדובר ב"בעיה" שנוגעת לעובדים שאינם אזרחים או תושבים.

16. הנה כי כן, לא "תופעה" ולא "בעיה" עמדו בפני המשיבים טרם התקנת התקנה. מה כן עמד בפני המשיבים? ראוי לומר את הדברים ברורות: עמדה בפני המשיבים רשימה נקודתית, שערכו מעסיקים ספציפיים מאוד, בענף ספציפי וממגזר ממוקד ומצומצם: רשימתם של חקלאים בבקעת הירדן שהעסיקו עובדים פלסטינים מהגדה המערבית בעבודה חקלאית במשקיהם. הא ותו לא. האם מרשימה זו, הכוללת מעסיקים ספורים בלבד, למדו המשיבים על "תופעה"?

17. וגם אם נניח כי המשיבים למדו דברים מה, מה למדו אודות ה"תופעה"? הרי תגובת המשיבים הראו ברורות: אותם מעסיקים לא הצביעו ולו על מקרה אחד ויחיד של תביעה בה לא נתקבלו מעובד שאינו ישראלי הוצאות משפט שנפסקו לו. למעשה, המונח "תביעות סרק" הוחלף החל מהודעת העדכון של המשיבים, במונח חדש – "תביעה מנופחת". אולם גם זאת לא הראו המשיבים. היות התביעה מנופחת היא סוגייה שבעובדה, סוגייה, שיש להותיר לבתי הדין לעבודה לקבוע במקרים המתאימים. בית הדין יודעים לבחון את הדברים, ואף לשקפם בהחלטה על הוצאות משפט. אולם המשיבים לא עסקו בקביעות של בתי הדין האזורי לעבודה אודות תביעות כאלה. הם לא הצביעו עליהן, הם לא קראו פסקי דין, הם לא ערכו השוואה עם קביעות דומות בתיקים של ישראלים.

18. המשיבים למדו על היות התביעה "מנופחת" מחתימה על הסכמי פשרה, בהם העובדים הספציפיים (כאמור, עובדים פלסטינים מהגדה המערבית שהועסקו בעבודות חקלאיות בבקעת הירדן), הסכימו במסגרת הסכמי פשרה לקבל סכום נמוך בהרבה מהסכום אותו תבעו.

19. ובכן, מסקנה זו הנובעת מחתימה על הסכם פשרה נמוך, לעתים מקפח, מתעלמת מכל הידע שנצבר אודות יחסי כוחות בהליכים משפטיים בכלל, ובבתי הדין לעבודה בפרט. בית הדין לעבודה הוא זירה שבה לעתים רחוקות עובדים זוכים במלוא סכום תביעתם, אף אם מדובר בתביעה לזכויות קוגנטיות. למרבה הצער, בשל העומס בבתי הדין ונורמות ההתדיינות שהתקבעו בו, רוב רובן של התביעות מסתיימות בפשרה תחת הבטחת מלוא הזכויות המגיעות לעובדים (ר' אורן גזל-איייל, רונן פרי, גל ליפשיץ ואפרת פלוטניק-צדקיהו "ייצוג בהליכי פישור בבתי הדין לעבודה" **עיוני משפט** לד (תשע"א) 1; פאינה מילמן-סיון וארנה רבינוביץ-עיני "גישור בין פרוצדורה למהות: על הפרטת הצדק ושוויון

בעבודה" משפט וממשל יא (תשס"ח) 517; מיכל תג'ר "והיה האחד רעב יותר: דיון במשפט, בעוני ועריכת דין קהילתית" **מעשי משפט** ב (2009) 151.

20. הנחיתות המובנית של עובדים, ודאי זרים, בבתי הדין לעבודה, נוגעת הן להיותם של מעסיקיהם "שחקנים חוזרים" במערכת בתי הדין, הן לכשלי התרבות והשפה, והן לקושי המובנה לאדם פרטי לנהל הליך משפטי בהצלחה, עד לסיומו.

21. המשיבים טרחו וערכו – לאחר התקנת התקנה – השוואה "מדגמית" עם אחוזי הפשרה בתביעות של ישראלים. דא עקא, שהשוואה זו אינה רלוונטית. ראשית, כי ביחס לישראלים נבחנו כל הענפים, בעוד שחקלאי הבקעה הביאו נתונים על עובדי חקלאות בלבד (אי אפשר להשוות ישראלים עובד הייטק לעובד חקלאות פלסטיני, לא ביכולת המיקוח שלו, ולא באיכות הייצוג המשפטי המשפיעה על גובה הפשרה). וממילא – גם ביחס לעובדים ישראלים ניכר כי ככל שהענף המדובר הוא חלש יותר, כך אחוז הפשרה שעליו מסכים העובד להתפשר נמוך יותר. הסיבה אינה דווקא ניפוח תביעה, אלא יכולת עמידה בלחצי בית הדין להתפשר, איכות הייצוג המשפטי כאמור, אופן ההתקשרות עם עורך הדין. התקשרות עובדים שאינם ישראלים עם עורכי דין מבוססת על אחוזים ולא על תשלום לשעה, ולכן יוצרת תמריץ לעורכי הדין ללחוץ על פשרות מהירות (וההפך הוא הנכון שעה שהייצוג מבוסס על תשלום שעת). אף לחץ כלכלי משפיע. מהגר עבודה ששב לארצו מעוניין לסיים במהירות האפשרית את ההליכים. פלסטיני שפוטר ואין לו פרנסה – זקוק לכסף במהירות. כל אלה גורמים המשפיעים על גובה הפשרה, ואת מסקנת המשיבים על "תופעה של ניפוח תביעות" אין לקבל, כשהיא מבוססת על סכומי הפשרה ששילמו מעסיקים.

22. ודאי שאין לקבל מסקנה זו, שעה שהנרטיב שעמד לנגד עיני המשיבים הוא זה של קבוצת מעסיקים אחת, ועוד מהמחצות שבמעסיקים. ויודגש: בשום שלב של ההליכים שקדמו להתקנת התקנה לא נועצו המשיבים בגורמים המייצגים עובדים; לא עובדים שאינם אזרחים, ולא עובדים ישראלים. בישראל שלושה ארגוני עובדים, המייצגים גם עובדים שאינם אזרחי ישראל. מדובר בארגונים הגובים דמי טיפול ארגוני, מעובדים רבים שאינם ישראלים (כך, כל העובדים הפלסטינים המועסקים בישראל בענף הבניין, כמעט 70 אלף עובדים, משלמים להסתדרות הכללית דמי טיפול ארגוני מדי חודש). האם לא מצאו המשיבים לנכון לקבל עוד נרטיב לתופעת "התביעות המנופחות" או "תביעות הסרק", מלבד הנרטיב אותו קיבלו באימיילים מקבוצת מעסיקים צרה ומצומצמת? כך היו צריכים לעשות, שעה שהתקנה אינה חלה רק על עובדיה של אותה קבוצה צרה, המעסיקה לכל היותר מאות בודדות של עובדים, אלא על כ-200 אלף עובדים שאינם ישראלים ומועסקים (בהיתר!) בשוק העבודה בישראל.

23. האמור מוכיח את שנטען עוד בעתירה דבר אי קיומה של תשתית עובדתית וראייתית בטרם אישור התקנה (ראו פסקה 46 לכתב העתירה). בהקשר זה נפנה לפסק הדין שניתן בקיץ האחרון בעניין **קוונטינסקי**, בו נדונה חוקתיותו של הסדר מס ריבוי דירות שעוגן בפרק י"ב לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016. החקיקה הטילה מס ייעודי על בעלי מספר דירות ששיעור החזקתם בהן עומד על 249% או יותר. העתירה התקבלה והחקיקה בוטלה, כאמור בפסק דינו של השופט סולברג, בין היתר בשל העדר תשתית בפני המחוקק הראשי בטרם אישור החוק. אמנם עסקינן בעתירה נגד חוקיות חקיקת משנה אך הדברים

שנקבעו בעניין קוונטינסקי, הינם מבחינת קל וחומר. תשתית עובדתית ראויה ומבוססת חייבת להיות בפני מחוקק המשנה, כמו גם המחוקק הראשי, בטרם יאשרו הסדרים המשפיעים על זכויות אדם (ר' בג"ץ 10042/16 קוונטינסקי נ' כנסת ישראל (פסק דין מיום 6.8.2017)).

ה) עוד על הנתונים שלא הוצגו – הדרישה לפרטים נוספים שלא נענתה

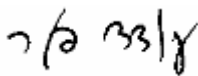
24. בטרם חתימה נבקש ליידע את בית המשפט הנכבד, כי לאחר הגשת כתב התשובה פנו ב"כ העותרות לב"כ המשיבים בדרישה לקבל פרטים נוספים. הפרטים נגעו, בעיקרם, לתשתית שהונחה בפני מחוקק המשנה לצורך אישור התקנות, לרבות נתונים הנוגעים לבחינת ההשלכות של התקנות מושא העתירה על העובדים שאינם תושבי המדינה. נתונים אלו היו אמורים להיות מונחים בפני מחוקק המשנה עוד בטרם אישור התקנות ולכן ניתן היה להניח כי לו היו נתונים, למשיבים לא היה כל קושי להציגם. ב"כ המשיבים עמד בקשר עם ב"כ העותרים וסוכם ביניהם, כי הדרישה תיענה עובר להגשת עיקרי טיעון אלה וממילא עובר לדיון. אלא שב"כ המשיבים מסר לאחר מכן שלא יעמוד בכך, ולאחר שיג ושיח מסר ביום 6.5.2018, כי בשל העומס המוטל עליו אין באפשרותו להשיב לדרישה עובר לדיון.

** רצ"ב העתק מהדרישה לקבלת פרטים נוספים מיום 11.4.2018 והודעתו של ב"כ המשיבים מיום 6.5.2018 מסומנות א' ו-ב'.

25. העותרות אינן מבקשות לעכב את הדיון בעתירה ואת ההכרעה בה עד למענה לדרישה לפרטים נוספים. לדידן, הקושי של המשיבים להשיב לדרישה לפרטים, שאמורים היו לעמוד ממילא בפני מתקין התקנות, מדגיש מעצמו כי אין ביסוד התקנות התשתית הראייתית ההולמת.

מכל הטעמים האלה, בהצטרף לטעמים שפורטו בכתבי הטענות מטעם העותרות ובטיעונים על פה, יתבקש בית המשפט הנכבד לעשות את הצו למוחלט.

7.5.2018

עודד פלר, עו"ד

סאוסן זהר, עו"ד
ב"כ העותרים

מיכל תגיר, עו"ד

רשימת נספחים

שם המסמך	סימן
הדרישה לקבלת פרטים נוספים מיום 11.4.2018	א'
הודעת ב"כ המשיבים מיום 6.5.2018	ב'

א'

הדרישה לפרטים נוספים

מיום 11.4.2018

מאת:
נשלח:
אל:
עותק:
נושא:

Oded Feller
יום רביעי 11 אפריל 2018 10:46
Avi Milikovsky; Rotem Kess
מיכל תג'ר; 'Sawsan Zaher (sawsan@adalah.org)
בג"ץ – 7016/16 דרישה לפרטים נוספים

עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל * קו לעובד * האגודה לזכויות האזרח בישראל

11 באפריל 2018

לכבוד

עו"ד אבי מיליקובסקי

סגן בכיר א' במחלקת הבג"צים

פרקליטות המדינה

שלום רב,

הנדון: בג"ץ 7016/16 – דרישה לפרטים נוספים

לאחר עיון בכתב התשובה ובהתאם לתיאום בינינו אודות פנייה בדרישה לפרטים נוספים סמוך לאחר חג הפסח, נודה על קבלת פרטים נוספים כדלקמן:

1. **בסעיף 13** לכתב התשובה נכתב, כי עובר להתקנת התקנה מושא העתירה ננקטו הליכים לקידומה של הצעת חוק פרטית שחייבה הפקדת ערובה בקופת בית הדין לענייני עבודה על ידי "תושב האזור" כתנאי להגשת תביעה בבית הדין. מהם ההליכים שננקטו לצורך קידום התקנת התקנה על פי הצעת החוק הפרטית? מה היו הנימוקים במשרד המשפטים להתנגדות לקידום הצעת החוק הפרטית? כן נבקש לקבל את עמדת היועץ המשפטי לממשלה.

2. **בסעיף 15** לכתב התשובה נכתב, כי היועץ המשפט לממשלה עמד על הקשיים המשפטיים הכרוכים בנוסח התקנה. אלו קשיים משפטיים צוינו בעמדת היועץ המשפטי לממשלה? נבקש לקבל את עמדת היועץ המשפטי לממשלה.

3. בסעיף 23 ובסעיף 61 לכתב התשובה נכתב, כי לצורך בחינת תוצאות התקנת התקנה בפסיקת בתי הדין לעבודה, קיימת חשיבות לבחינת משך זהה של תקופה, על פני אותם תאריכים במהלך השנה, זאת על מנת לנטרל הבדלים לא רלוונטיים. מדוע, אן כן, מסרו המשיבים נתונים ביחס לפסיקה לגבי שתי תקופות שאורכן שונה (התקופה השנייה אליה מתייחסת המדינה בסעיף 23 לתשובתה ארוכה בכשבועיים מהתקופה הראשונה: 2.9.16 עד 14.5.17, לעומת 2.9.15 עד 1.6.16)? כיצד והאם ניתן ביטוי סטטיסטי או אחר לפער באורכי התקופות?

4. בסעיף 54 לכתב התשובה נכתב, כי נבחנה החלת תקנה 519 לתקנות סדר הדין האזרחי בבית הדין לעבודה, ואף צוין כי גם במסגרת זו, ניתן היה להבחין במידת הצורך בין אזרחי ישראל לתושבי חוץ. עם זאת נטען, כי החלתה של תקנה 519 או תקנה בנוסח דומה, לא הייתה משיגה את התכלית הנדרשת בענייננו. אנה ציינו על אלו נתונים מבוססת מסקנה זו.

5. בסעיף 54 לכתב התשובה נכתב, כי התקנה מושא העתירה מקיימת בבירור קשר רציונלי בין האמצעי להשגת המטרה. כעולה מסעיפים 76 ו-80 לכתב התשובה, מעיקרי תכלית התקנה להרתיע תובעי סרק ולמנוע ניהולם של הליכי סרק ו/או תביעות "מנופחות". מהם הנתונים לגבי ירידה בכמות תביעות הסרק שהוגשו על ידי עובדים שאינם תושבי ישראל לבית הדין לענייני עבודה מאז התקנת התקנה?

6. בסעיף 56 לכתב התשובה נכתב, שבפני כל תובע שחויב בהפקדת ערובה כתנאי לשמיעת תביעתו עומדת אפשרות לפנות בערעור לבית הדין הארצי לעבודה. נבקש פרטים כדלקמן:

- כמה הליכי ערעור בעניינה של התקנה מושא העתירה הגיעו לבחינה במסגרת הליכי ערעור בבית הדין הארצי לעבודה על ידי עובדים? כמה מהערעורים התקבלו?
- כמה בקשות רשות ערעור הוגשו לבית הדין הארצי לענייני עבודה בעניינה של התקנה מושא העתירה? כמה מהבקשות התקבלו ובהמשך לכך, כמה מהערעורים ברשות (של עובדים או מעסיקים) התקבלו?

7. בסעיף 57 לכתב התשובה נטען, כי האבחנה בין עובדים תושבי ישראל לבין עובדים שאינם תושבי ישראל בענייננו מבוססת על שוני רלוונטי בין שתי "קבוצות שוויון" שונות. בהתאם לכך נבקש לקבל נתונים אודות קושי לגבות הוצאות משפט כדלקמן:

- בין השנים 2010-2016 כמה מועסקים שאינם תושבים חויבו בתשלום הוצאות בבית הדין? בכמה מאותם מקרים אי אפשר היה להיפרע מן העובדים?

- כמה מועסקים תושבי ישראל באותם ענפי העסקה ובאותה תקופה חויבו בהוצאות בבית הדין לענייני עבודה? בכמה מאותם מקרים אי אפשר היה להיפרע מן העובדים? כמה מן העובדים תושבי ישראל באותם ענפים (חקלאות, בניין וסיעוד) מחזיקים בנכסים בני מימוש במסגרת הליכי הוצאה לפועל?

8. בסעיף 59 לכתב התשובה נכתב, כי בתי המשפט עושים שימוש בסמכות להטלת ערובה הקיימת בתקנות סדר הדין האזרחי, לגבי כלל האוכלוסייה, בעיקר כאשר התובע הוא תושב חוץ או תושב השטחים, או כאשר התובע אינו מציין את מענו בתביעתו. נבקש לקבל פילוח של מספר המקרים בין השנים 2010-2016 שבהם הורה בית המשפט להפקיד ערובה מכוח תקנה 519 לתקנות סדר הדין האזרחי בחלוקה לתובעים ישראלים, תושבי שאינם תושבי ישראל ותושבי השטחים.

9. בסעיף 62 לכתב התשובה צויין, כי העותרות ביצעו בדיקת הנתונים בעניין יישום התקנה בפועל באמצעות הפרסומים באתר המשפטי "נבו" בלבד, וכי בנתונים אלה אין די על מנת להסיק מסקנות מכלילות. כידוע, הנהלת בתי המשפט, שתצהירו של היועץ המשפטי לה תומך בכתב התשובה, לא השיבה לבקשת חופש המידע שלנו בעניין. מדוע, אם כן, נענתה בשלילה לבקשת העותרות למידע על פי חוק חופש המידע בעניין ההליכים שבמסגרתם הוגשה בקשה להפקדת ערובה מכוח התקנה מושא העתירה?

10. בסעיף 63 לכתב התשובה נכתב, כי מאז התקנת התקנה מושא העתירה חלה עליה מדודה ומתונה בהיקף הטלת הערובה בהתאם לתכלית התקנה. מהו שיעור העלייה הסטטיסטית בהיקף הטלת הערובה בין ששת החודשים שקדמו להתקנת התקנה לבין ששת החודשים שלאחר התקנת התקנה?

11. בסעיף 69 ובסעיף 30 לכתב התשובה נכתב, כי עובר להתקנת התקנה מושא העתירה החלו להגיע לידי השרה תלונות מצד מעסיקים בבקעת הירדן. נבקש לקבל את העתקי התלונות, וכן פרטים כדלקמן:

- כמה תלונות הועברו לידי השרה?
- כמה מעסיקים העבירו את התלונות?
- מה טווח התאריכים שבהם הועברו התלונות?
- באילו תאריכים הוגשו התביעות מושא התלונות לבית הדין לעבודה?

12. בסעיף 69 נכתב, כי התלונות שהגיעו לשולחן השרה הצביעו על תופעה של תביעות סרק, לשיטת הנתבעים באותן תביעות. בכמה הליכים מושא אותן תלונות נקבע בידי בית הדין (או צוין בפרוטוקול הדיון המוקדם) כי לא היה לתביעה יסוד משפטי?

13. לאור התלונות לעניין תופעה של תביעות סרק כנטען בסעיף 69 לכתב התשובה, נבקש פרטים כדלקמן:
- כמה תביעות שהוגשו בין השנים 2010-2016 על ידי עובדים שאינם תושבי ישראל נדחו על הסף או נמחקו על הסף בבית הדין לעבודה על פי תקנות 44-45 לתקנות בית הדין לעבודה?
 - כמה תביעות שהוגשו בין השנים 2010-2016 על ידי עובדים תושבי ישראל נדחו על הסף או נמחקו על הסף בבית הדין לעבודה על פי תקנות 44-45 לתקנות בית הדין לעבודה?
 - כמה תביעות שהוגשו לבית הדין לעבודה בין השנים 2010-2016 הוטלו לבסוף הוצאות על תובע שאינו תושב ישראל?
 - בכמה תביעות שהוגשו לבית הדין לעבודה בין השנים 2010-2016 הוטלו לבסוף הוצאות על תובע תושב ישראל?

14. בסעיף 69 לכתב התשובה נכתב עוד, כי התלונות האמורות שהועברו על ידי מעסיקים היו מגובות בנתונים אמפיריים. נבקש את העתק הנתונים האמפיריים שהועברו לשרה. כן נבקש פרטים כדלקמן:
- מה היה תוכן הנתונים האמפיריים שהועברו לשרה?
 - כיצד ועל ידי מי נאספו הנתונים האמפיריים?
 - האם ניתן לנתונים תיקוף על ידי גורם רשמי או מוסמך כלשהו?
 - האם היועץ המשפטי לממשלה התייחס לנתונים אלו? אם כן נבקש לקבל את עמדתו.

15. בסעיף 70 לכתב התשובה צוינו מספר מקרים שלא ניתן היה לאכוף פסקי דין בקשר לגביית הוצאות שהושטו על עובדים פלסטינים. נבקש לקבל את פירוט כל אותם מקרים – בכמה מקרים מדובר ומהם מספרי ההליכים שבהם נפסקו הוצאות שאי אפשר היה לגבותן?

16. בסעיף 71 לכתב התשובה נכתב, כי קיים שיעור גבוה של תביעות שהוגשו על ידי עובדים שאינם תושבי ישראל שהסתיימו בפשרה. מהו שיעורן של תביעות העובדים תושבי ישראל שהסתיימו בפשרה אל מול תביעות עובדים שאינם תושבי ישראל שהסתיימו בפשרה בין השנים 2010-2016? אנה הציגו השוואה בין נתוני פשרות בתיקים של עובדים (ישראלים ולא-ישראלים) בענפים זהים.

17. בסעיף 72 לכתב התשובה נכתב, כי לשרה הגיעו תלונות פרטניות מצד מעסיקים מאזורים שונים בדבר תופעה של הגשת תביעות סרק או תביעות "מנופחות" שהתפתחה גם בקרב מהגרי עבודה. נבקש לקבל את העתקי הפניות, וכן נבקש פרטים כדלקמן:
- כמה תלונות הועברו לידי השרה בעניין זה?

- כמה מעסיקים העבירו את התלונות?
- מה טווח התאריכים שבהם הועברו התלונות?
- מה הוא טווח התאריכים שבהם הוגשו תביעות מושא אותן תלונות בבית הדין לעבודה?
- לכמה עובדים נגעו התלונות לעניין הגשת תביעות סרק בבית הדין לעבודה?
- לכמה עובדים נגעו התלונות בעניין הגשת תביעות "מנופחות" בבית הדין לעבודה?
- מהם מספרי ההליכים מושא אותן תלונות, שנוהלו בבית הדין לעבודה?

18. בסעיף 73 לכתב התשובה נכתב, כי השרה פנתה להנהלת בתי המשפט על מנת לקבל פילוח נתונים. מתי פנתה השרה להנהלת בתי המשפט לראשונה לצורך קבלת פילוח נתונים ומתי התקבלה תשובת הנהלת בתי המשפט? נבקש לקבל את העתק הפנייה ואת העתק המענה שהתקבל.

19. בסעיף 74 לכתב התשובה נכתב, כי השרה פנתה פעם נוספת להנהלת בתי המשפט. נבקש לקבל פרטים כדלקמן:

- מתי נערכה הפנייה החוזרת על ידי השרה ומתי התקבלה תשובת הנהלת בתי המשפט? נבקש לקבל את העתק הפנייה ואת העתק המענה שהתקבל.
- מה היה היקף הבדיקה שנערכה לבקשת השרה וביחס לאילו נתונים נערכה הבדיקה?
- מה היו הנתונים שעלו מהבדיקה המדגמית שנערכה על ידי הנהלת בתי המשפט לבקשת השרה ביחס לתביעות סרק ותביעות מנופחות של עובדים שאינם תושבי ישראל, בענפי התעסוקה הרלוונטיים לתלונות המעסיקים שפנו לשרה?
- מהם הנתונים שנבדקו או התקבלו ביחס לתביעות סרק ותביעות מנופחות של עובדים תושבי ישראל בענפי התעסוקה הרלוונטיים לתלונות מעסיקים שפנו לשרה?
- האם במסגרת פניית השרה להנהלת בתי המשפט התבקשו או התקבלו נתונים באשר למספר התביעות שהסתיימו בפסיקת הוצאות ושבמסגרתן לא הצליח המעסיק להיפרע מהעובד בפילוח על פי תשובת העובד?
- מהם הנתונים ביחס לעובדים תושבי ישראל שלא ניתן היה לגבות מהם הוצאות בשנים 2010-2016, ומהם הנתונים המקבילים בשנים אלה, ביחס לעובדים שאינם תושבי ישראל ולא ניתן היה לגבות מהם הוצאות? מה חלקם של מקרים אלה מקרב כלל התביעות הנידונות בפני בית הדין לענייני עבודה?

20. בסעיף 74 נכתב, כי השרה סברה שקיימות אינדיקציות לקיומן של תביעות סרק בפועל, ועם זאת נטען כי הנתונים בתלונות שהועברו לשרה נמצאו לא מדויקים על פי בדיקת הנהלת בתי המשפט. אלו אי דיוקים מצאה

הנהלת בתי המשפט בנתונים שהועברו לשרה במסגרת תלונות המעסיקים? כמה מהתלונות לקו באותם אי דיוקים?

21. בסעיף 74 נכתב עוד, כי מפאת לוחות הזמנים הדוחקים במסגרת הליך התקנת התקנה, לא נערכה בדיקה פרטנית לגבי הנתונים בתלונות שהעבירו אותם מעסיקים בענף החקלאות לשרה. מה היו לוחות הזמנים המגבילים לצורך העניין וממה נבעו מגבלות הזמן בהליך התקנת התקנה?

22. בסעיף 74 לכתב התשובה נכתב עוד, כי לדעת השרה התקיימו אינדיקציות לקיומן של תביעות סרק בפועל. מהן אותן אינדיקציות שעליהן הסתמכה השרה בהחלטתה להתקין את התקנה מושא העתירה, מלבד אותן תלונות מעסיקים שהגיעו אל שולחנה, לאור העובדה שתלונות המעסיקים הוכחו כבלתי מדויקות ואף לא נמצא זמן לבחון אותן לגופן?

23. בסעיף 74 (פסקה שנייה) לכתב התשובה נכתב, כי למעלה מן הצורך, נערכה בחינה של הנתונים שהועברו על ידי מעסיקים מבקעת הירדן על פי המתודולוגיה שבה השתמשו המעסיקים עצמם, בדיעבד, לאחר התקנת התקנה נשוא העתירה. נבקש לקבל פרטים כדלקמן:

- מתי נערכה בחינה מדגמית זו ועל ידי מי?
- מה פירוש בחינה מדגמית בהקשר זה (כלומר, איזה חלק מכלל תלונות מעסיקים מבקעת הירדן שהגיעו לשולחן השרה נבחנו)?
- מהי המתודולוגיה הנזכרת, שבה השתמשו אותם מעסיקים ושלפיה ביצעה השרה את בחינת הנתונים בדיעבד?
- האם גם התלונות הפרטניות ממעסיקים שהעסיקו מהגרי עבודה באזורים אחרים בארץ (אותן תלונות שנזכרו בסעיף 72 לכתב התשובה) נבחנו על ידי השרה בדיעבד, ואם כן, על פי איזו מתודולוגיה נבחנו תלונות אלה?

24. בסעיף 74 (פסקה שלישית) לכתב התשובה נכתב, כי נערכה בדיקה אקראית נוספת של תיקים שנידונו בבית הדין לעבודה. נבקש לקבל פרטים אודות אותה בדיקה אקראית של התיקים כדלקמן:

- מתי נערכה בדיקה זו ועל ידי מי?
- כמה תיקים נבדקו ומה היו מספרי התיקים שנבדקו?
- כיצד נבחרו התיקים שמהם נאספו הנתונים?
- מה היו הנתונים המדויקים שנאספו במסגרת אותה בדיקה?

- בכמה תיקים שנדונו נבחן סכום התביעה אל מול סכום הפשרה?
- כיצד הובילו נתונים אלה למסקנה שלפיה מדובר בעיקר בתופעה של קיום תביעות סרק כלשון כתב התשובה?

25. בסעיף 75 לכתב התשובה נכתב, כי בשנים האחרונות התחזקה המדיניות השיפוטית של ריסון בהטלת ערובה בבית הדין לעבודה. מהו אחוז התיקים שבו הוטלה הפקדת ערובה על נתבעים בבית הדין לענייני עבודה בין השנים 2010-2016?

26. בסעיף 75 לכתב התשובה נכתב, כי היו שתי חלופות להטלת ערובה. באשר לחלופה הראשונה – הגדלת שיעור האגרה – בכמה הוצע להגדיל את האגרה?

27. בסעיף 14 ובסעיף 82 לכתב התשובה מצוין, כי בטרם תוקנה התקנה מושא העתירה קוימה התייעצות כנדרש עם שר הכלכלה והתעשייה. נבקש לקבל פרטים כדלקמן:

- מה הייתה עמדת שר התעשייה והכלכלה ביחס לתיקון התקנה וביחס לנוסח התקנה? האם נמסרו הערות כלשהו לנוסח התקנה? האם נמסרה עמדה כתובה ביחס לתקנה? אם כן, נבקש לקבל את העתק עמדת השר.

- האם בטרם תוקנה התקנה קוימה התייעצות עם הממונה זכויות על עובדים זרים במשרד הכלכלה?
- האם בטרם תוקנה התקנה קוימה התייעצות עם הסתדרות העובדים או עם ארגון עובדים אחר?
- האם בטרם תוקנה התקנה קוימה התייעצות כלשהי עם לשכת עורכי הדין?
- האם בטרם תוקנה התקנה נערכה התייעצות כלשהי עם ארגונים המתמחים בזכויות עובדים?
- האם בטרם תוקנה התקנה נערכה התייעצות כלשהי עם ארגונים המתמחים בזכויות מהגרי עבודה ו/או עובדים תושבי השטחים דוגמת ארגון קו לעובד או ארגון מען?
- האם בטרם תוקנה התקנה נערכה התייעצות עם נציגי מהגרי העבודה המועסקים בישראל או עם נציגי עובדים תושבי השטחים המועסקים בישראל?

בברכה,

מיכל תגר, עו"ד

סאוסן זהר, עו"ד

עודד פלר, עו"ד

ב'

הודעת ב"כ המשיבים

מיום 6.5.2018

מאת:
נשלח:
אל:
עותק:
נושא:

<Avi Milikovsky <AviMi@justice.gov.il
יום ראשון 06 מאי 2018 22:54
'Oded Feller; 'sawsan@adalah.org' (sawsan@adalah.org)
Rotem Kess
בג"ץ 7016/16 עדאלה ואח' נ' שרת המשפטים ואח'

עודד שלום,

בהמשך לשיחתנו הבוקר, ובהמשך לשיחות קודמות ולתכתובות דוא"ל, הריני לעדכןך כדלקמן:

כזכור, כתב התשובה מטעם המדינה לצו על תנאי בהליך שבכותרת, הוגש ביום 22.3.18. התיק קבוע לדיון בהתנגדות לצו על תנאי, ליום 10.5.18.

ביום הגשת כתב התשובה לצו על תנאי (22.3.18) נערכה פניה מטעמכם לפרקליטות המדינה, בבקשה כי ככל שתהיינה העותרות מעוניינות לדרוש פרטים נוספים במסגרת ההליך, תוכלנה הן לעשות כן לאחר חופשת הפסח. אנו, כמובן, נתנו הסכמתנו לכך.

סמוך לאחר תום חופשת הפסח, ביום 11.4.18, הועברה לעיון פרקליטות המדינה דרישת הפרטים הנוספים מטעם העותרות, המחזיקה 27 סעיפים, עמוסים בדרישות לפרטים נוספים אלו ואחרים (רבים מן הסעיפים כוללים תתי סעיפים לא מעטים, ובהם שאלות נפרדות).

לאחר קבלת הדרישה, הועברה היא לעיונם של גורמי המדינה הרלוונטיים, השונים והרבים, האמונים על בחינת המידע שנתבקש (עיון בדרישת הפרטים הנוספים מעלה כי היא נוגעת לגורמים רלוונטיים נוספים, מלבד המשיבים לעתירה).

מלאכת גיבוש המענה לדרישת הפרטים הנוספים על ידי הגורמים הרלוונטיים, והעברת ההתייחסויות לפרקליטות המדינה, היתה כרוכה במאמץ רב מצד הגורמים הרלוונטיים, ונעשתה בקבועי זמן קצרים ככל הניתן, בשים לב למועד הדיון שנקבע בהליך, ותוך קשר מתמיד עם פרקליטות המדינה לעניין המענה הנדרש.

במהלך איסוף הנתונים, נתקבלה הסכמתכם האדיבה, בהתאם לבקשתנו, לכך שהמענה לדרישת הפרטים הנוספים יועבר לעיונכם עד לבוקר יום חמישי, ה-3.5.18, בבוקר, על מנת שיהיה בידי העותרות די זמן להיערך.

ביום 2.5.18 מסרנו בהודעת דוא"ל, כי העברת ההתייחסויות הנדרשות לדרישת הפרטים הנוספים, מהגורמים הרלוונטיים לפרקליטות המדינה, הושלמה יום קודם לכן (1.5.18), לאחר מאמצים רבים. כן צוין, כי לאור היקפן העצום של השאלות המובאות בדרישת הפרטים הנוספים, נדרש פרק הזמן האמור, לשם העברת ההתייחסויות, יהא תוכן אשר יהא (כזכור, דרישת הפרטים הנוספים הועברה ביום 11.4.18, והעברת ההתייחסויות האמורות הושלמה ביום 1.5.18, לרבות חופשת יום העצמאות במהלך פרק זמן קצר זה). עוד מסרנו כי נדרשות השלמות קלות ביחס להתייחסויות שהועברו, שאינן אמורות לעכב את הכנת מסמך המענה.

דא עקא, ברי כי נדרש לפרקליטות המדינה פרק זמן בן מספר ימים, לכל הפחות, החל משעה שהתקבלו ההתייחסויות הדרושות מן הגורמים הרלוונטיים, לשם הכנת טיוטת מסמך המענה על בסיס ההתייחסויות שהתקבלו; לשם העברתה לאישור כלל הגורמים הרלוונטיים; ולשם הטמעת הערותיהם והחתמת תצהירים בטרם העברת המענה לעותרות.

בשים לב לכך, עמדתי בדוא"ל מיום 2.5.18 על שינוי הנסיבות שאירע בנוגע ללו"ז של הח"מ, שלא יאפשר מתן תשובה לדרישת הפרטים הנוספים בלוח הזמנים הנ"ל. במסגרת זו עידכנתי כי הוטל עליי בהתראה קצרה הטיפול בשתי עתירות דחופות ביותר שעניינן הוראות הפתיחה באש ברצועת עזה (בג"ץ 3003/18 יש דין נ' הרמטכ"ל, בג"ץ 3250/18 עדאלה נ' הרמטכ"ל). במסגרת זו נדונו העתירות בדחיפות ביום 30.4.18 בפני הרכב בג"ץ, ובסיומן ניתנה החלטה המורה להגיש הודעה משלימה מטעם המדינה עד ליום 6.5.18.

הכנת ההודעה המשלימה במסגרת העתירות האמורות, בהמשך לאמור בדוא"ל מיום 2.5.18, צרכה את עיקר ימיי (ואף חלק ניכר מלילותיי) מאז מועד הדיון בעתירות הוראות הפתיחה באש. בנסיבות אלו ברי כי לא עלה בידי הח"מ להשלים את הכנת מסמך המענה לדרישת הפרטים הנוספים עד כה, ובוודאי לא לקבל את האישורים הדרושים לשליחתו. כפי שעדכנתי אותך הבוקר, אף לא יעלה בידי לעשות כן עד מועד הדיון הקבוע בהתנגדות לצו על תנאי (10.5.18).

בנסיבות אלו שנוצרו, שבהן המענה לדרישת הפרטים הנוספים לא יהיה מצוי בידי העותרות ערב הדיון בהתנגדות לצו על תנאי, מסרתי לך כי ככל שהעותרות תהיינה מעוניינות לפנות לבית המשפט בבקשה לדחיית הדיון בהתנגדות לצו על תנאי – המדינה, כמובן, לא תתנגד לבקשה שכזו. אני מעלה על הכתב את הדברים מוקדם ככל הניתן, על מנת לאפשר לעותרות להיערך לדיון

במצב הדברים שנוצר, ובמידת הצורך, למנוע בזבוז זמנו השיפוטי של בית המשפט הנכבד. **המדינה, מבחינתה, ככל שלא תוגש בקשה כאמור מטעמכם, ערוכה לקיום הדיון בהתנגדות לצו על תנאי במועד שנקבע על ידי בית המשפט.**

הדברים אמורים מבלי לגרוע כהוא זה מכל טענה לגופם של דברים בקשר לדרישת הפרטים הנוספים, לרבות טענות לעניין חוסר רלוונטיות של פרטים נדרשים אלו ואחרים להליך שבכותרת, וכל הטענות שמורות בהקשר זה. אין צורך להוסיף כי שמורות אף כל הטענות לגופם של דברים, והמדינה תשוב על כל האמור בכתב התשובה מטעמה – בו פורטה עמדתה לפיה דין העתירה להידחות - ככתבו וכלשונו.

אני זמין לכל שאלה או הבהרה.

בברכה,
אבי

אבי מיליקובסקי, עו"ד | מחלקת הבג"צים, פרקליטות המדינה

טלפון: 02-6466139 פקס: 02-6467011

דוא"ל: AviMi@justice.gov.il

פרקליטות המדינה